

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים

ק"ג

עין משפט
נר מצוה

[ד"ס אב"ד]

ולא תימא כהא אהא - פירשתי באלו עוברין (לעיל דף מה:*) :
אמר רב פפא חי לוי דרמאי שיכרא לא חייעתרי - ובשיליה אלו
עוברין (ס"ג) קאמר רב פפא חי לוי דנסיבי כהנאה לא
איעתרי י"ל דהא והא גרמא ליה :

גויסא - כשהלכות במצותה שבילי כרמים וסוסיהן משתמין מאלו
ועוררין ביישוב אלו ודברי לה : **עראש פסיס** - ר"ל ואלו
ליח ותרווייהו חד טעמא : **פוסיס** - משום דהוא נטירותא בקרתא
מחייבים ומגנבים : **ולא סינכ סרי** - גשים שמא תיעלגנה עליו
רעה : **נפיב פלג** - שאם תיעלגנה
השלישית מגלה לך : **פשוט נכילפא** -
הפשוט עברה: **פלגס לאיגרא שירופך**
כסדר - כשהלא לדרך חפי' קרובה לא
ומזושתין עמך : **מאס קרי בווא סוסי**
כנפיך לסו - חפילו המזושת בול
אמפיך האיסא עמך: **לא פסטי פסא** -
לא תלמד לשאת סמים מפני שהקבע
להן וחסא ויהא לך שאלך ותסור
מטות - ל"א לא תהא רגיל לשאת
סממים כדאמר (לעיל מב:) ("טלוה
שקייתי) דמעלי להאי קשה להאי: **לא**
פשוט ניגרא - פסיעה גסה שטלת
מאור עינים*: **ולא פפקר ככא** - קן
ממם משום חולי: **דמלכוסיסו פטורי**
פודניסו קיימי - כלומר עתידין לגדל
ותגדל אמתן ויקטבו עמך : **אדפלא**
פל כרען וזינך וזיני - צטור שהחול
על רגליך כשבחא מן הדרך וזינך מה
שהבאת כדי שתחזור ותקנה וזיני:
שרי יסוך ופספס שקך - כלומר תקבל
חולה המטות ותנס כפיך וחח"כ
פחה שק וכן החבולה לטוקים :
קבל פאריגרא ולא כורא פאריגרא - כלומר
טוב ליתך למקום קרוב ולהשכר
מעט מלהשכר הרבה במדינה היס :
פמרי כמלון לבי פודנא רסוע - אם
יש לך תמרים בלוחו כלי שטתים ט
תמרים רוח מיד לבית עושה שר
לעשות מהן שר שאם תמין תאלכס
בין קן זינין קן ופספס: **פלי פודנא** -
למה נקרא שם השכר פודנא: **פוד**
נאס - ענה קובה שהרי תמעטין
הימנה : **ונמילוט פמרים** - יכול לתת
מתנה לעניים ולעשות לקדק והסד :
כל אבנ גביא כפיא - כל דבר שלריך
לכבוש שטר עליו כגון מלה והאמה
בעייה גביא כלומר עדיין טומד הוא
לגבות ויש לו טומד: **פשוט רעוט** -
כלומר אל תהא רגיל לעשות בית בפריהו
במקום מגולה: **משום מפסא פסיס** - דודו וכת שכע: **משום פמון** - שמבזות לו ממוק: **רווק פגי** -

עשה

שבתך חול ואל תעמך
לבריות - והא דלמרינן
כפ"ב דבילה (דף סו:) דבהולאה
שבות וימים טובים חס פוחת
פוחתין לו הייט בשלו חס יש לו :
דמשוייר מקדושה לאבולתא -
שמועט שתייתו בשביל
הבדלה ותימה דהא חוקא *קדושה
לילה קודם לציטד יום אבל הבדלה
אינה קדומת *ומפרש מורי הרי"א
דקדושה יום קרי ציטד יום והכי
איחא צירושלמי פרק שלשה שאלנו
רבי יוסי בשם רבי יעקב צ"ל אלא
איזכו ציטד יום כפיה':
שאלה

ולא תקנא בחייויא ולא תקנא בארמאה חנו רבנן
ואלו הן יבכרי קמן ונחש קמן ותלמיד קמן *מ"ט דמלכותיהו אחרי ארנייהו
קא א"ל רב לאיבו בריה שדו כך בשמעתא ולא מסתייע מילתא תא אמר
מיל דעלמא: **איהלא אברעין ובינך זבין כל מילי זבין ותתליה בר מחמא**
דובין ולא תרמם שרי כיסין פתח שקך **שקבא מארעא** ולא כורא מאיגרא
חברא בחלוק לבית סדנא רהיט ועד כמה אמר רבא עד תלתא סאה אמר
רב פפא אי לא דרמאי שכרא לא איעתרי *א"ר אמר רב חסדא אי לא דרמאי
שכרא לא איעתרי מאי סודנא אמר רב חסדא סוד נאה ונמילות חסדים אמר
רב פפא כל אנב גביא בעי כל אשראי ספק אתי ספק לא אתי ודאתי
מעוה רעות גינהו *ג' דברים *א"ר יוחנן משום אנשי ירושלים כשאתה יוצא
למלחמה אל תצא בראשונה אלא תצא באחרונה כדי שתבנס בראשונה
***ועשה** שבתך חול ואל תעמך לבריות *והוי משתדל עם מי שהשעה
משוחקת לו * (א"ר) **שלישה דברים** א"ר יהושע בן לוי משום אנשי ירושלים אל
תרבה לבגנות משום מעשה שהיה בתך בגרה שחד עבדך ותן לה
*והוי והיר באשתך מחתנה הראשון *מ"ט רב חסדא אמר משום עדה רב כהנא
אמר **משום מכון** (ה) דהא והא איתגהו אמר **רבי יוחנן שלישה מצוללי העוה"ב** אלו
הן הדר בא"י והמגדל בניו לתלמוד תורה והמבדיל על היין במוצאי שבתות
מאי היא דמשוייר מקידושא לאבדלתא **א"ר יוחנן שלישה מצוללי העוה"ב** הקב"ה
בכל יום: **ולא** רווק הדר בכרך ואינו תומא **ועל עני המחזיר אבידה**
לבעליה **ועל עשיר המעשר פירותיו** בצניעה רב ספרא רווק הדר בכרך *נה
תני

דפרע לה נהליה זוזא זוזא: **לא כלארונס** - שאם תנס לביתך בראשונה: **אל סרפס כגנוס** -
משום מפסא פסיס - דודו וכת שכע: **משום פמון** - שמבזות לו ממוק: **רווק פגי** -

רשב"ם
גויסא - כשהלכות במצותה שבילי כרמים וסוסיהן משתמין וצורחין ביישוב: **דרישא פסיס** - רופא *מפני שמדד ברפואתו וליט עסק
בלרכי לייב: **ולא פודר כפסא דלא לניב כס פוסיס** - כלומר שאין זה סוס משום דהוי נטירותא דקרתא מגנבי לרדוף אחרינן ולהפסן:
ולא פנוכ סרי נפי - שאלה תיעלגנה עליו רעה: **נפיב פלג** - שאם תיעלגנה השמים השלישית מגלה לך: **פשוט נכילפא כסוקא** - פשוט
עורה בשכר: **פלגס לאיגרא שירופך בידך** - כשהלא לדרך חפי' במקום קרוב ומזושתין עמך: **מאס קרי בווא סוסי כנפיך לסוי** - חפילו
המזושת בול יהיו עמך: **לא פסטי פסא** - אל תסתה סמים מפני שקבע להם וחסא ויהא לך שאלך ותפסיד מעות וחפילו לרפואה לא
תשחי אם אפשר לרפואה אחרת: **לא פשוט ניגרא** - פסיעה גסה טולת מאור העינים וליח דמפרש' ייגרא אמת המים ורגילין בני אדם
לקיץ מעבר זה לעבר זה לקר דרך: **לא פפקר ככא** - קן ממם ומשום חולי שסופו תרפא: **דמלכוסיסו פטורי פודניסו קיימי** - כלומר
שתחזור מהרה ותקנה ותביא ותמכר: **זיני ופיטרע** - כלומר אם יוקרי ויכול לתת פחה חסך וחסך על פחה למטר: **בר פמפרא** - שאלו אינו
לא מכרו היה מחמין: **שרי יסוך ופספס שקך** - קבל המטות חולה ותנס כפיך וחח"כ פחה שק וכן החבולה לטוקים: **קבל פאריגרא** -
כורא פאריגרא - מוטב שילך למקום קרוב להשכר דבר מועט מלהשכר הרבה במקום רמוק: **פמרי כמלון לבי פודנא רסוע** - אם יש
תמרים בלוחו כלי שטתין ט תמרים מהר לעשות מהם שר שאם תמין תאלכס וזינין קן ופספס: **פלי פודנא** - למה נקרא
עושה שר "פודנא": **פוד נאס** - ענה קובה היא שהרי תמעטין הימנה: **ונמילוט פמרים** - יכול לתת הימנה לעניים לעשות מהן לקדק
וחסד שהרי אין זה קין גדול: **כל אבנ גביא כפיא** - כל דבר שלריך לכבוש שטר עליו כגון מלה והאמה גביא כפיא כלומר עדיין הוא
לרדף לגבות ויש לו טומד: **פשוט רעוט** - דפרע ליה נהליה זוזא זוזא: **כדי שפנס בראשונה** - אם תנס: **אל סרפס כגנוס** - כלומר אל
תה רגיל לעשות דברך בפריהו במקום מגולה: **משום מפסא פסיס** - דודו וכת שכע דכתיב (שמואל ב יא) וירא (והרה) אשה רותלת
מעל הגב: **משום פמון** - שמבזות לו ממוק: **דמשוייר מקידושה** - שיש לו מעט יין ומועט שתייתו בשביל הבדלה: **רווק פגי** -

משום מעשה שהיה חדר שעלה על ונה והיא בת שבע ושאלה ולקחה ובהך בגרה שחרר עבדך ותן לה הוי חסדך שחנתה ראשון או בעברה או בספק: א"ר יוחנן שלישה מצוללי העוה"ב חדר בארץ ישראל
וחסדל בנו לתלמוד תורה ומשוייר יין מן הקדושה כדי להבדיל עליו שלישה הקב"ה מברין עליון על חוק הדר בכרך כגון ר' יהושעא ור' חנינא דרמי ימי בשוק של זונת ולא סדלו עיניהו ומסתכלו ברו ובר אשתו
מאריהו בחיי רבנן קיישי ארעא ועל העשיר המעשר פירותיו בצניעה ועל עני המחזיר אבידה לבעלה רב ספרא רווק הדר בכרך חו"ב שלישה הקב"ה אחסן כי שאני כועסו שאני משתכר ומי שאני שטר על מדתי.

שאלה

גויסא

גויסא - כשהלכות במצותה שבילי כרמים וסוסיהן משתמין מאלו
ועוררין ביישוב אלו ודברי לה : **עראש פסיס** - ר"ל ואלו
ליח ותרווייהו חד טעמא : **פוסיס** - משום דהוא נטירותא בקרתא
מחייבים ומגנבים : **ולא סינכ סרי** - גשים שמא תיעלגנה עליו
רעה : **נפיב פלג** - שאם תיעלגנה
השלישית מגלה לך : **פשוט נכילפא** -
הפשוט עברה: **פלגס לאיגרא שירופך**
כסדר - כשהלא לדרך חפי' קרובה לא
ומזושתין עמך : **מאס קרי בווא סוסי**
כנפיך לסו - חפילו המזושת בול
אמפיך האיסא עמך: **לא פסטי פסא** -
לא תלמד לשאת סמים מפני שהקבע
להן וחסא ויהא לך שאלך ותסור
מטות - ל"א לא תהא רגיל לשאת
סממים כדאמר (לעיל מב:) ("טלוה
שקייתי) דמעלי להאי קשה להאי: **לא**
פשוט ניגרא - פסיעה גסה שטלת
מאור עינים*: **ולא פפקר ככא** - קן
ממם משום חולי: **דמלכוסיסו פטורי**
פודניסו קיימי - כלומר עתידין לגדל
ותגדל אמתן ויקטבו עמך : **אדפלא**
פל כרען וזינך וזיני - צטור שהחול
על רגליך כשבחא מן הדרך וזינך מה
שהבאת כדי שתחזור ותקנה וזיני:
שרי יסוך ופספס שקך - כלומר תקבל
חולה המטות ותנס כפיך וחח"כ
פחה שק וכן החבולה לטוקים :
קבל פאריגרא ולא כורא פאריגרא - כלומר
טוב ליתך למקום קרוב ולהשכר
מעט מלהשכר הרבה במדינה היס :
פמרי כמלון לבי פודנא רסוע - אם
יש לך תמרים בלוחו כלי שטתים ט
תמרים רוח מיד לבית עושה שר
לעשות מהן שר שאם תמין תאלכס
בין קן זינין קן ופספס: **פלי פודנא** -
למה נקרא שם השכר פודנא: **פוד**
נאס - ענה קובה שהרי תמעטין
הימנה : **ונמילוט פמרים** - יכול לתת
מתנה לעניים ולעשות לקדק והסד :
כל אבנ גביא כפיא - כל דבר שלריך
לכבוש שטר עליו כגון מלה והאמה
בעייה גביא כלומר עדיין טומד הוא
לגבות ויש לו טומד: **פשוט רעוט** -
כלומר אל תהא רגיל לעשות בית בפריהו
במקום מגולה: **משום מפסא פסיס** - דודו וכת שכע: **משום פמון** - שמבזות לו ממוק: **רווק פגי** -

קא א"ל רב לאיבו בריה שדו כך בשמעתא ולא מסתייע מילתא תא אמר
מיל דעלמא: **איהלא אברעין ובינך זבין כל מילי זבין ותתליה בר מחמא**
דובין ולא תרמם שרי כיסין פתח שקך **שקבא מארעא** ולא כורא מאיגרא
חברא בחלוק לבית סדנא רהיט ועד כמה אמר רבא עד תלתא סאה אמר
רב פפא אי לא דרמאי שכרא לא איעתרי *א"ר אמר רב חסדא אי לא דרמאי
שכרא לא איעתרי מאי סודנא אמר רב חסדא סוד נאה ונמילות חסדים אמר
רב פפא כל אנב גביא בעי כל אשראי ספק אתי ספק לא אתי ודאתי
מעוה רעות גינהו *ג' דברים *א"ר יוחנן משום אנשי ירושלים כשאתה יוצא
למלחמה אל תצא בראשונה אלא תצא באחרונה כדי שתבנס בראשונה
***ועשה** שבתך חול ואל תעמך לבריות *והוי משתדל עם מי שהשעה
משוחקת לו * (א"ר) **שלישה דברים** א"ר יהושע בן לוי משום אנשי ירושלים אל
תרבה לבגנות משום מעשה שהיה בתך בגרה שחד עבדך ותן לה
*והוי והיר באשתך מחתנה הראשון *מ"ט רב חסדא אמר משום עדה רב כהנא
אמר **משום מכון** (ה) דהא והא איתגהו אמר **רבי יוחנן שלישה מצוללי העוה"ב** אלו
הן הדר בא"י והמגדל בניו לתלמוד תורה והמבדיל על היין במוצאי שבתות
מאי היא דמשוייר מקידושא לאבדלתא **א"ר יוחנן שלישה מצוללי העוה"ב** הקב"ה
בכל יום: **ולא** רווק הדר בכרך ואינו תומא **ועל עני המחזיר אבידה**
לבעליה **ועל עשיר המעשר פירותיו** בצניעה רב ספרא רווק הדר בכרך *נה
תני

דפרע לה נהליה זוזא זוזא: **לא כלארונס** - שאם תנס לביתך בראשונה: **אל סרפס כגנוס** -
משום מפסא פסיס - דודו וכת שכע: **משום פמון** - שמבזות לו ממוק: **רווק פגי** -

רשב"ם
גויסא - כשהלכות במצותה שבילי כרמים וסוסיהן משתמין וצורחין ביישוב: **דרישא פסיס** - רופא *מפני שמדד ברפואתו וליט עסק
בלרכי לייב: **ולא פודר כפסא דלא לניב כס פוסיס** - כלומר שאין זה סוס משום דהוי נטירותא דקרתא מגנבי לרדוף אחרינן ולהפסן:
ולא פנוכ סרי נפי - שאלה תיעלגנה עליו רעה: **נפיב פלג** - שאם תיעלגנה השמים השלישית מגלה לך: **פשוט נכילפא כסוקא** - פשוט
עורה בשכר: **פלגס לאיגרא שירופך בידך** - כשהלא לדרך חפי' במקום קרוב ומזושתין עמך: **מאס קרי בווא סוסי כנפיך לסוי** - חפילו
המזושת בול יהיו עמך: **לא פסטי פסא** - אל תסתה סמים מפני שקבע להם וחסא ויהא לך שאלך ותפסיד מעות וחפילו לרפואה לא
תשחי אם אפשר לרפואה אחרת: **לא פשוט ניגרא** - פסיעה גסה טולת מאור העינים וליח דמפרש' ייגרא אמת המים ורגילין בני אדם
לקיץ מעבר זה לעבר זה לקר דרך: **לא פפקר ככא** - קן ממם ומשום חולי שסופו תרפא: **דמלכוסיסו פטורי פודניסו קיימי** - כלומר
שתחזור מהרה ותקנה ותביא ותמכר: **זיני ופיטרע** - כלומר אם יוקרי ויכול לתת פחה חסך וחסך על פחה למטר: **בר פמפרא** - שאלו אינו
לא מכרו היה מחמין: **שרי יסוך ופספס שקך** - קבל המטות חולה ותנס כפיך וחח"כ פחה שק וכן החבולה לטוקים: **קבל פאריגרא** -
כורא פאריגרא - מוטב שילך למקום קרוב להשכר דבר מועט מלהשכר הרבה במקום רמוק: **פמרי כמלון לבי פודנא רסוע** - אם יש
תמרים בלוחו כלי שטתין ט תמרים מהר לעשות מהם שר שאם תמין תאלכס וזינין קן ופספס: **פלי פודנא** - למה נקרא
עושה שר "פודנא": **פוד נאס** - ענה קובה היא שהרי תמעטין הימנה: **ונמילוט פמרים** - יכול לתת הימנה לעניים לעשות מהן לקדק
וחסד שהרי אין זה קין גדול: **כל אבנ גביא כפיא** - כל דבר שלריך לכבוש שטר עליו כגון מלה והאמה גביא כפיא כלומר עדיין הוא
לרדף לגבות ויש לו טומד: **פשוט רעוט** - דפרע ליה נהליה זוזא זוזא: **כדי שפנס בראשונה** - אם תנס: **אל סרפס כגנוס** - כלומר אל
תה רגיל לעשות דברך בפריהו במקום מגולה: **משום מפסא פסיס** - דודו וכת שכע דכתיב (שמואל ב יא) וירא (והרה) אשה רותלת
מעל הגב: **משום פמון** - שמבזות לו ממוק: **דמשוייר מקידושה** - שיש לו מעט יין ומועט שתייתו בשביל הבדלה: **רווק פגי** -

משום מעשה שהיה חדר שעלה על ונה והיא בת שבע ושאלה ולקחה ובהך בגרה שחרר עבדך ותן לה הוי חסדך שחנתה ראשון או בעברה או בספק: א"ר יוחנן שלישה מצוללי העוה"ב חדר בארץ ישראל
וחסדל בנו לתלמוד תורה ומשוייר יין מן הקדושה כדי להבדיל עליו שלישה הקב"ה מברין עליון על חוק הדר בכרך כגון ר' יהושעא ור' חנינא דרמי ימי בשוק של זונת ולא סדלו עיניהו ומסתכלו ברו ובר אשתו
מאריהו בחיי רבנן קיישי ארעא ועל העשיר המעשר פירותיו בצניעה ועל עני המחזיר אבידה לבעלה רב ספרא רווק הדר בכרך חו"ב שלישה הקב"ה אחסן כי שאני כועסו שאני משתכר ומי שאני שטר על מדתי.

שאלה

[על א"ר]
* גויסא כהא אהא
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי

[כנסת ג:]
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי

לעיל ק"ג ע"פ
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי

[וכנ"ב ק. מש']
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי

גליון
הש"ס
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי
* רב פפא חי לוי
* דנסיבי כהנאה
* לא חייעתרי

משום מעשה שהיה חדר שעלה על ונה והיא בת שבע ושאלה ולקחה ובהך בגרה שחרר עבדך ותן לה הוי חסדך שחנתה ראשון או בעברה או בספק: א"ר יוחנן שלישה מצוללי העוה"ב חדר בארץ ישראל
וחסדל בנו לתלמוד תורה ומשוייר יין מן הקדושה כדי להבדיל עליו שלישה הקב"ה מברין עליון על חוק הדר בכרך כגון ר' יהושעא ור' חנינא דרמי ימי בשוק של זונת ולא סדלו עיניהו ומסתכלו ברו ובר אשתו
מאריהו בחיי רבנן קיישי ארעא ועל העשיר המעשר פירותיו בצניעה ועל עני המחזיר אבידה לבעלה רב ספרא רווק הדר בכרך חו"ב שלישה הקב"ה אחסן כי שאני כועסו שאני משתכר ומי שאני שטר על מדתי.